

طرح ارتقای کیفیت گروه های آموزشی

ابزار ارزیابی سنج‌های استاندارد های پایه

تدوین:

معاونت آموزشی دانشگاه

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

آبان ماه ۱۴۰۰

گروه باید برنامه مکتوب و مدون سالانه برای فعالیت های خود داشته باشد (برنامه گروه باید فعالیت های آموزشی، پژوهشی، ارائه خدمات، راهنمایی دانشجوی، خدمات اجتماعی و قواعد انضباط کاری اعضاء هیأت علمی گروه را شامل گردد)!

سنجه					
آیا برنامه مکتوب سالانه برای فعالیت های گروه تدوین می شود؟					
سطح سنجه					
توسعه ای		ضروری			
روش ارزیابی		ملاک ارزیابی			
		تعداد دوره های آموزشی گروه			
نسبت دوره های پوشش داده شده به کل حداکثر ۰,۲	آیا برنامه همه دوره های آموزشی را پوشش می دهد؟			۱-۲-۲	
بررسی بخش مرتبط برنامه مصوب	آیا برنامه اولویت های پژوهشی مصوب گروه را در برمی گیرد؟			۲-۲-۲	
بررسی بخش مرتبط برنامه مصوب	آیا برنامه سیاست های خدمات گروه (اعم از اجتماعی، ارتباط با دیگر موسسات، یا گروه های اجتماعی و خدمات حرفه ای) را در برمی گیرد؟			۳-۲-۲	
بررسی بخش مرتبط برنامه مصوب	آیا برنامه قواعد انضباط کاری مورد انتظار از اعضا را در برمی گیرد؟			۴-۲-۲	
بررسی صورت جلسه	وجود صورتجلسه مستقل تصویب برنامه سالانه در گروه (امتیاز کامل این سنجه تنها در صورت وجود این صورتجلسه تعلق می گیرد)			۵-۲-۲	
امتیاز					
صفر (۰)	دو دهم (۰/۲)	چهاردهم (۰/۴)	شش دهم (۰/۶)	هشت دهم (۰/۸)	یک (۱)
برنامه مکتوب سالانه برای فعالیتهای گروه تدوین نشده است.	برنامه مکتوب سالانه برای فعالیت های گروه تدوین شده است، ولی تنها برنامه های آموزشی را پوشش می دهد و بقیه موارد را شامل نمی شود.	برنامه مکتوب سالانه برای فعالیت های گروه تدوین شده است و علاوه بر برنامه های آموزشی، یکی از برنامه های پژوهشی/ خدمات/ انضباط کاری را در برمی گیرد.	برنامه مکتوب سالانه برای فعالیت های گروه تدوین شده است و علاوه بر برنامه های آموزشی، دو مورد از برنامه های پژوهشی/ خدمات/ انضباط کاری را در برمی گیرد.	برنامه مکتوب سالانه برای فعالیت های گروه تدوین شده و همه اجزا خواسته شده را در بر می گیرد، لیکن شواهد کافی مبنی بر اجرای آن موجود نیست.	برنامه مکتوب سالانه برای فعالیت های گروه تدوین شده و همه اجزا خواسته شده را در بر می گیرد و شواهد کافی مبنی بر اجرای آن وجود دارد.

۱ برنامه مکتوب سالانه گروه باید شامل اهداف، فعالیت ها و پیامدهای آموزشی، پژوهشی، خدمات، راهنمایی دانشجوی، خدمات اجتماعی، قواعد انضباط کاری و برنامه ارزیابی باشد.

استاندارد	الف	۲
-----------	-----	---

گروه باید ساز و کاری داشته باشد که به ازای برنامه های آموزشی محوله، به اعضای هیات علمی بازخورد مکتوب و مستند ارائه نماید.

سنجه ۱		
آیا به ازای دوره محول به عضو هیات علمی طرح دوره ^۱ از وی خواسته می شود؟		
سطح سنجه		
توسعه ای	ضروری	
روش ارزیابی	ملاک ارزیابی	
محاسبه نسبت دوره های دارای طرح دوره استاندارد به کل دوره های گروه	ارایه طرح دوره توسط اعضای هیات علمی	۱
امتیاز		
حداکثر امتیاز این سنجه یک (۱) امتیاز است که تا یک رقم اعشار برای نسبت طرح دوره های روزآمد (حداکثر ۲ ساله) به دوره های موجود تعلق می گیرد.		

سنجه ۲

آیا گروه آموزشی در مورد طرح دوره ارایه شده، به عضو هیات علمی، بازخورد مکتوب ^۲ ارایه می دهد؟		
سطح سنجه		
توسعه ای	ضروری	
روش ارزیابی	ملاک ارزیابی	
مکاتبات مرتبط با بازخوردهای آخرین نیم سال	آیا در مورد طرح دوره ارایه شده به عضو هیات علمی بازخورد داده می شود؟	۱
امتیاز		

^۱ برای هر دوره یا واحد درسی طرح دوره طراحی می شود که شامل اهداف دوره، فعالیت های آموزشی دوره (کلاس، تکالیف، راهنمای مطالعه و ...)، ارزیابی دانشجو، منابع و زمانبندی مرتبط باشد این شرح کلی به علاوه طرح درس هر جلسه یا هر عنوان در مجموع طرح دوره را شکل می دهد.

^۲ ارایه بازخورد برای هر درس/واحد محول به عضو هیات علمی دوره الزامی است. گروه موظف است به طرح دوره ارایه شده توسط عضو هیات علمی بازخورد در مورد تناسب آن با برنامه ارایه نماید.

صفر (۰)	دو دهم (۰/۲)	چهاردهم (۰/۴)	شش دهم (۰/۶)	هشت دهم (۰/۸)	یک (۱)
عدم ارایه بازخورد دوره به هیات علمی	بازخورد نظرسنجی دانشجویان به اعضای هیات علمی	بازخورد مدیر گروه به هیات علمی	بازخورد دفتر توسعه دانشکده به هیات علمی	بازخورد کمیته ویژه بررسی طرح دوره گروه به هیات علمی	امتیاز کامل در صورتی تعلق می گیرد که بازخورد ارایه شده هم شکلی و هم محتوایی باشد

سنجه ۳

آیا گروه امکان "ارزیابی همتا"^۱ برای تدریس در صورت درخواست عضو هیات علمی را فراهم می نماید؟

سطح سنجه

ضروری	توسعه‌ای
ملاک ارزیابی	روش ارزیابی
آیا ساز و کار درخواست ارزیابی تدریس از همتای هیات علمی وجود دارد؟	وجود شیوه نامه درخواست ارزیابی همتا و فهرست همتایان ارزیاب

۱

امتیاز

صفر (۰)	نیم (۰,۵)	یک (۱)
عدم وجود شیوه نامه درخواست ارزیابی همتا و فهرست همتایان ارزیاب	وجود شیوه نامه درخواست ارزیابی همتا و فهرست همتایان ارزیاب	علاوه بر وجود شیوه نامه و فهرست همتایان ارزیاب شواهد کافی به نفع اجرای ارزیابی همتا وجود دارد.

سنجه ۴

آیا به طراحان سوال آزمون ها، بازخورد مکتوب در مورد کیفیت آزمون^۲ داده می شود؟

سطح سنجه

ضروری	توسعه‌ای
ملاک ارزیابی	روش ارزیابی
آیا مستندات کافی مبنی بر بازخورد کیفیت آزمون به طراحان وجود دارد؟	نمونه مکاتبات بازخوردهای آخرین نیم سال

امتیاز

صفر (۰)	دو دهم (۰/۲)	چهاردهم (۰/۴)	شش دهم (۰/۶)	هشت دهم (۰/۸)	یک (۱)
عدم ارایه بازخورد کیفیت	بازخورد نظرسنجی	بازخورد مدیر گروه	بازخورد دفتر توسعه	بازخورد کمیته	بازخورد ارایه شده

^۱ ارتقا مهارت های تدریس عضو هیات علمی فرآیندی پیچیده است که براساس شواهد تنها با بازاندیشی و بازخورد خبره می توان به طور موثر آن را ارتقا بخشید. برای رسیدن به این مهم لازم است گروه ساز و کاری داشته باشد تا هر مدرس بتواند دست کم نوبت در هر نیم سال برای یکی از رویدادهای تدریس خود بازخورد موثر از یک همتا بگیرد. این فرایند داوطلبانه است و نتایج آن برای مدرس و ارزیاب محرمانه است.

^۲ همه آزمون های نهایی باید پیش از اجرا (به فرم آزمون) و پس از اجرا (تحلیل آزمون) مورد بررسی قرار گیرد. نتایج این بررسی از نظر مطابقت با نقشه آزمون (بلوپرینت) صحت سوال (قواعد ساختاری) و تحلیل آماری نتایج (در سوالات عینی) باید به گروه و عضو هیات علمی بازخورد داده شود.

آزمون به هیات علمی	دانشجویان به اعضای هیات علمی	به هیات علمی	دانشکده به هیات علمی	ویژه آزمون گروه به هیات علمی	محدود به آزمون های چندگزینه ای نمی شود و همه آزمون های گروه را در بر می گیرد

استاندارد	الف	۳
-----------	-----	---

گروه باید برای ارتقاء توانمندی اعضای هیات علمی خود نیازسنجی و برنامه مدون مکتوب داشته باشد.

سنجه	
آیا نیازسنجی برای ارتقاء توانمندی اعضای هیات علمی گروه انجام می شود؟	
سطح سنجه	ضروری
توسعه ای	
ملاک ارزیابی	
روش ارزیابی	ارایه طرح و نتایج نیازسنجی
۱	آیا نیازسنجی برای ارتقاء توانمندی اعضای هیات علمی بر اساس برنامه گروه انجام می شود؟
امتیاز	
صفر (۰)	یک (۱)
عدم وجود نیازسنجی ارتقاء توانمندی اعضای هیات علمی	وجود نیازسنجی ارتقاء توانمندی اعضای هیات علمی
	غیر قابل ارزیابی

۱ گروه براساس برنامه های سالانه و میان مدت خود، و توانمندی های کنونی اعضای هیات علمی نیاز دارد برای ارتقای توانمندی ها نیازسنجی بنماید و نیازها را در دو سطح عمومی (برنامه توانمندسازی مصوب) و اختصاص بر حسب نیازهای توسعه ای مشخص نماید و برنامه ریزی کند به ترتیبی که روشن باشد هر عضو هیات علمی در سال چه فعالیت های توانمندسازی (از جمله شرکت در جلسات توانمندسازی مصوب) را باید انجام دهد.

گروه باید برای فعالیت های یاددهی و یادگیری و ارزشیابی خود شیوه نامه* مشخص و مکتوب داشته باشد!

سنجه	
آیا برای فعالیت های یاددهی - یادگیری شیوه نامه مکتوب وجود دارد؟	
سطح سنجه	ضروری
توسعه‌ای	
ملاک ارزیابی	
روش ارزیابی	ملاک ارزیابی
وجود شیوه نامه	آیا برای فعالیت های ارزشیابی (دانشجو) شیوه نامه مکتوب وجود دارد؟
بررسی مستندات	آیا در شیوه نامه ها رویه های گروه در خصوص کیفیت مورد انتظار فعالیت های یاددهی - یادگیری و ارزشیابی قید شده است؟
امتیاز	
غیر قابل ارزیابی	صفر (۰)
	یک (۱)
	عدم وجود شیوه نامه فعالیت های یاددهی - یادگیری
	وجود شیوه نامه فعالیت های یاددهی - یادگیری

شیوه نامه باید شامل موارد ذیل باشد:

۱. برنامه آموزشی جهت فراگیران با زمانبندی مشخص
۲. اطمینان از اطلاع رسانی در خصوص برنامه های آموزشی به فراگیران
۳. پایش اجرای برنامه (به ویژه در عرصه)

استاندارد	الف	ه
-----------	-----	---

گروه باید دست کم سالانه منابع مالی و پشتیبانی خود را از طریق نیازسنجی مشخص نموده و به رییس دانشکده/مرکز ارائه نماید^۱.

سنجه		
آیا از نظر تجهیزات و منابع مالی مورد نیاز گروه برای اجرا و ارتقای برنامه ها، نیاز سنجهی مکتوب انجام می گیرد؟		
سطح سنجه	ضروری	توسعه‌ای
ملاک ارزیابی		
روش ارزیابی	بررسی گزارش ها و مکاتبات مرتبط	
۱	آیا گزارش نیازهای مالی و تجهیزاتی گروه به مدیریت دانشکده/مرکز ارائه می شود؟	
امتیاز		
صفر (۰)	نیم (۰/۵)	یک (۱)
عدم وجود برنامه مکتوب مالی و نیازسنجی تجهیزات آموزشی	وجود برنامه مکتوب مالی و نیازسنجی تجهیزات آموزشی	وجود برنامه مکتوب مالی و نیازسنجی تجهیزات آموزشی و گزارش به مراجع بالادست

^۱ گروه برای رسیدن به اهداف برنامه باید برآورد پشتیبانی مالی شامل تجهیزات، مواد مصرفی، نیروی انسانی هزینه های مالی در آن مشخص باشد تا تضمین برای تحقق برنامه شود، این برنامه توانایی گروه در جذب منابع از محل هایی غیر از منابع دانشگاه را روشن می نماید.

گروه باید برنامه میان مدت سه ساله پژوهشی^۱ خود را تدوین و بر اساس آن فهرست طرح های پژوهشی مورد نیاز که به تنهایی یا با همکاری گروه های دیگر آماده انجام آن است را به تصویب شورای پژوهشی دانشگاه برساند.

سنجه				
آیا گروه اهداف پژوهشی خود را برای میان مدت مشخص کرده است؟				
سطح سنجه	ضروری			
توسعه ای	ملاک ارزیابی			
روش ارزیابی	ملاک ارزیابی			
۱	آیا براساس اهداف پژوهشی فهرست اولویت طرح های پژوهشی گروه تهیه شده است؟			
۲	آیا عناوین پژوهشی که گروه در نظر دارد با مشارکت گروه های دیگر انجام دهد تهیه شده است؟			
۳	آیا گروه اولویت های پژوهشی خود را به تصویب شورای پژوهشی دانشکده رسانده است؟			
وجود صورتجلسه مستقل تصویب برنامه میان مدت پژوهشی گروه (امتیاز کامل این سنجه تنها در صورت وجود این صورتجلسه تعلق می گیرد)	۰,۲۵ امتیاز			
امتیاز				
صفر (۰)	بسیست و پنج صدم (۰,۲۵)	نیم (۰/۵)	هفتاد و پنج صدم (۰,۷۵)	یک (۱)
عدم وجود فهرست اولویت ها	وجود مستندات اولویت ها در گروه	وجود مستند اولویت گروه و عناوین پژوهشی با مشارکت گروه های دیگر	وجود مستندات اولویت ها در گروه/ مستندات جلب مشارکت گروه ها و صورتجلسه تصویب	وجود مستندات اولویت ها در گروه/ جلب مشارکت گروه ها و صورتجلسه تصویب

^۱ گروه باید اولویت های پژوهشی میان مدت خود را مصوب نماید و به اطلاع مراجع مربوطه دانشکده و دانشگاه برساند. فعالیت های پژوهشی گروه اعم از پایان نامه و طرح های پژوهشی بر پایه این برنامه انجام می گیرد. منابع لازم برای به انجام رساندن این برنامه میان مدت باید در برنامه های سالانه گنجانده شود.

استاندارد	الف	۷
-----------	-----	---

گروه باید برای ارزیابی سالانه کار گروه برنامه مدون داشته باشد و نتیجه ارزیابی را به رئیس دانشکده/مرکز ارائه نماید^۱.

سنجه				
آیا گروه برنامه مکتوب برای ارزیابی فعالیت های سالانه خود دارند؟				
سطح سنجه				
توسعه‌ای	ضروری			
روش ارزیابی	ملاک ارزیابی			
وجود برنامه ارزیابی سالانه	آیا برنامه ارزیابی سالانه فعالیت گروه تهیه می شود؟			
مستندات گزارشات مربوطه	آیا گزارش ارزیابی سالانه فعالیت گروه به رئیس دانشکده/مرکز ارائه می گردد؟			
۰,۲۵ امتیاز	وجود صورتجلسه مستقل تایید ارزیابی فعالیت سالانه گروه (امتیاز کامل این سنجه تنها در صورت وجود این صورتجلسه تعلق می گیرد)			
امتیاز				
یک (۱)	هفتاد و پنج صدم (۰,۷۵)	نیم (۰/۵)	بیست و پنج صدم (۰,۲۵)	صفر (۰)
علاوه بر تدوین برنامه مکتوب ارزیابی فعالیت های سالانه گروه و اجرای آن، گزارش ها و صورتجلسه موجود است.	برنامه مکتوب برای ارزیابی فعالیت های سالانه گروه تدوین شده است/ برنامه اجرا شده و گزارش ها موجود است.	برنامه مکتوب برای ارزیابی فعالیت های سالانه گروه تدوین شده است/ برنامه اجرا شده است.	برنامه مکتوب برای ارزیابی فعالیت های سالانه گروه تدوین شده است	برنامه مکتوب برای ارزیابی فعالیت های سالانه گروه تدوین نشده است.

۱ برای اثر بخشی برنامه گروه لازم است ارزشیابی از آن صورت گیرد. برنامه ارزیابی گروه باید به گونه ای طراحی گردد که همه پیامدهای مصوب در برنامه گروه را ارزیابی نماید تا از نتایج آن برای استفاده در برنامه های سالانه آتی استفاده شود.

گروه باید برای توسعه آموزش، برنامه مدون و مکتوب میان مدت داشته باشد^۱.

سنجه		توسعه‌ای		ملاک ارزیابی		روش ارزیابی	
آیا گروه اهداف توسعه آموزشی خود را به طور مکتوب مشخص کرده است؟		سطح سنجه		ضروری		روش ارزیابی	
۱	آیا گروه برای رسیدن به اهداف توسعه آموزشی، برنامه مکتوب و مشخصی دارد؟	وجود برنامه مکتوب اهداف توسعه آموزشی		ملاک ارزیابی		روش ارزیابی	
۲	آیا محور توسعه آموزشی در برنامه های سالانه گروه گنجانده شده؟	وجود بند های مربوطه به توسعه آموزشی در برنامه گروه		ملاک ارزیابی		روش ارزیابی	
۳	آیا گروه دستیابی به اهداف توسعه آموزشی را ارزیابی می کند؟	بررسی دستورالعمل پایش و فرم های ارزیابی		ملاک ارزیابی		روش ارزیابی	
وجود صورتجلسه مستقل تصویب برنامه توسعه آموزش در گروه (امتیاز کامل این سنجه تنها در صورت وجود این صورتجلسه تعلق می گیرد)		۰,۲۵ امتیاز		ملاک ارزیابی		روش ارزیابی	
امتیاز							
صفر (۰)	بیست و پنج صدم (۰,۲۵)	نیم (۰/۵)	هفتاد و پنج صدم (۰,۷۵)	یک (۱)			
عدم وجود برنامه مکتوب و مستند	وجود برنامه مکتوب و مستند	وجود برنامه مکتوب و مستند و پایش برنامه	وجود برنامه مکتوب و مستند، پایش برنامه و شواهد کافی به نفع اجرای برنامه	وجود برنامه مکتوب و مستند و پایش برنامه همراه با صورتجلسه گروه			

^۱ هر گروه بر اساس ارزیابی برنامه ها و عملکردهای خود اولویت های ارتقا را شناسایی می کند و برای این ارتقا برنامه ریزی می نماید. این برنامه باید شامل نیازسنجی مشکلات، اولویت های ارتقا، برنامه های مشخص برای تحقق ارتقا و ارزشیابی برنامه باشد.

گروه باید شیوه نامه مشخص برای توسعه آموزش از طریق نیازسنجی و اجرای پروژه های دانش پژوهانه تدوین نماید^۱.

سنجه			
آیا گروه برای انجام برنامه های توسعه ای، شیوه نامه مشخصی که این برنامه ها به رویکرد دانش پژوهی انجام شود دارد؟			
سطح سنجه			
توسعه ای		ضروری	
روش ارزیابی		ملاک ارزیابی	
وجود شیوه نامه و مستندات اجرا		آیا گروه شیوه نامه ی مشخصی برای پروژه های دانش پژوهی دارد؟	
امتیاز			
غیر قابل ارزیابی	یک (۱)	نیم (۰/۵)	صفر (۰)
	وجود شیوه نامه مشخص برای توسعه آموزش از طریق نیازسنجی و وجود مستندات اجرای پروژه های دانش پژوهانه	وجود شیوه نامه مشخص برای توسعه آموزش از طریق دانش پژوهی	عدم وجود شیوه نامه مشخص برای توسعه آموزش از طریق دانش پژوهی

^۱ - هر تغییر آموزشی بالقوه - مشروط بر آن که بر اساس معیارهای دانش پژوهی انجام گیرد - می تواند فرآیند دانش پژوهی باشد. گروه لازم است در شیوه نامه توسط آموزش موارد زیر را گنجانده باشد:

- الف) اولویت های ارتقا آموزشی گروه: چگونه شناسایی و رده بندی می شوند.
- ب) عضو هیات علمی چگونه باید ایده نوآورانه خود را در گروه مطرح کند.
- پ) نوع حمایت های گروه از ایده نوآورانه تعریف شود.
- ت) حقوق معنوی اعضای گروه از فرآیندهای دانش پژوهی تعریف شود.
- ث) راه های حمایت جویی خارج از گروه تعریف شود.